

РЕЦЕНЗИЯ

от полковник Нено Христов Христов, доктор на науките, доцент в катедра
„Оперативно изкуство” на факултет „Национална сигурност и отбрана” при

ВА „Г.С.Раковски”,

адрес: гр. София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ 82,

Военна академия „Г.С.Раковски“, сл. тел. 02 / 92 26 553

на дисертационния труд на майор ЖИВКО ДОБРЕВ ЖЕЛЕВ

на тема **„УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ УЧАСТИЕТО НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ
СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ИНФОРМАЦИОННИ
ОПЕРАЦИИ В МНОГОНАЦИОНАЛНА СРЕДА”**

“

представен за придобиване на образователна и научна степен “доктор”

по научна специалност “Организация и управление на въоръжените сили”

Шифър – 05.12.01

научна област – 9 „Сигурност и отбрана”

професионално направление – 9.2. „Военно дело”

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Научните изследвания на майор Живко Желев са свързани с изследване на теорията и практиката по разкриване на връзките между информационни операции в многонационална среда и развитието на способностите на ВС за провеждане или участие в подобни операции. Актуалността позволява да се извършва логическо моделиране да се изграждат алгоритми или модели за информационни операции в многонационална среда съобразно оценките за тенденциите в средата за сигурност, да се анализира риска от провеждането на такива операции.

Темата на дисертационния труд „Усъвършенстване участието на въоръжените сили на Република България в информационни операции в многонационална среда” макар и формулирана пределно общо, напълно съответства на замисъла, организацията и осъществяването на научното изследване. Правилно са определени *обекта и предмета на изследването*. Целта и поставените задачи са добре обмислени, самостоятелни, оригинални и в същото време изпълними. Избраната методология за провеждане на изследването улеснява реализирането на поставените задачи. Посочената хипотеза е задълбочено премислена и добре отразена в основните глави.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд на майор Живко Желев се състои от увод, три глави с изводи, общи изводи и предложения, заключение, списък на съкращенията, 11 броя приложения, списък на използваната литература с 83 броя литературни източници, както и 3 публикации по темата. Основните изследвания по дисертационния труд са проведени във Военна академия „Г. С. Раковски”. Общият обем на труда е 188 листа и се доближава до общоприетите норми за дисертационен труд за получаването на образователна и научна степен „Доктор”.

Структурата има ясно обособена вътрешна структура, както и изводи в края на всяка глава. Наред с това са обособени общи изводи; научни

приноси; предложения; заключение.

Направените ограничения са аргументирани и удачни.

Авторът е успял да балансира обема на отделните глави, които в неговото изследване са почти равнопоставени.

Увода дава достатъчно обосновани обективните предпоставки за провеждане на изследването. Това е дало основание на автора да очертае необходимостта от провеждането на информационни операции с цел усъвършенстване на ВС в многонационални операции. Целта на дисертационния труд – *„да се систематизира теорията и схващанията за планиране и провеждане на информационни операции в многонационална среда и формиране на предложения за подобряване на националните способности за участие в многонационални операции.“* кореспондира с темата. Формулираните задчи са ясни и не противоречат на съществуващата военна теория.

В първа глава са анализирани и систематизирани съществуващите схващания за същността на информацията, информационната среда, информационните операции и мястото им в стратегическите комуникации.

Авторът се е справил с анализите на провежданите до момента информационни операции и съществуващата до момента литература по въпроса, като е разкрил връзките, отношенията и зависимостите между среда, пространство, събитие, минало, данни, обстановки, настояще, показатели, величини, решения, промени и т.н.. Термините се използват коректно като са приложени и научни подходи.

Изследванията са последователни и имат философско съдържание. Изследването се описва логично като се борави с теорията за стратегията, оперативното изкуство и тактиката, практика на военното дело и се познава съдържанието им и термините. Изводите от първата глава обслужват поставената цел.

Във втора глава са определени отговорностите и е изяснен процеса на планиране на информационните операции в НАТО. Представени са водещите аспекти при планирането и провеждането на подобни операции и е предложен модел за работа на групата за координиране на информационните операции.

Глава трета не се отличава от общия дух в който е написан предложения материал. Анализирани са националните способности за провеждане или участие в информационни операции, изведени са причини за настоящото състояние на тези способности и са предложени концептуален и организационен подход за тяхното придобиване и развитие в национален формат, което се явява основа за усъвършенстване на участието на Въоръжените сили на Република България в информационни операции в многонационална среда.

Общите изводи и предложенията в края на дисертационния труд очитат изпълнението на целта и задачите, които си е поставил автора.

3. Характеристика на научните и научноприложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Изведените научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд са лични, оригинални и съществени. Те са незаслужено скромно отразени, но това не намалява тяхната стойност. Научно-приложните приноси са обособени в три изследователски направления. Чрез тях обективно се отразяват амбицията и научните търсения на автора и изцяло се приемат.

Изисква се категорично да се подчертае, че майор Живко Желев си служи с огромно количество империчен материал. Именно това е едно от най-ярките достойнства на дисертационния труд и разбира се, начина по който множеството използвани изследвания са подчинени на организацията и целите на представения труд. Това дава добра възможност на автора задълбочено и многостранно да изследва съвременните информационни операции.

Откривам следните:

Научни резултати:

1. Обогатена и систематизирана е теорията на военното изкуство в областта на информационните операции, като са изяснени същността на

информационното превъзходство и значимостта му при провеждане на многонационалните съвместни операции.

Научно-приложни резултати:

1. Изяснен е процеса на планиране на информационните операции, като е обоснована нуждата и е доказана приложимостта и ефективността на разработения и предложен „Модел за работа на групата за координиране на информационните операции”.

2. Анализирани са и са изведени способностите на Въръжените сили на Република България за участие или провеждане на информационни операции, като е предложен концептуален подход за преодоляване на дефицита от способности с което е допълнена и разширена базата данни от способностите на методиката за определяне на способностите с дефицит.

3. Разработен и е предложен организационен подход за усъвършенстване на участието на Въръжените сили на Република България в информационни операции в многонационален формат чрез изграждане на Център за информационни операции в състава на Националните въръжени сили.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Научните и научно – приложни приноси в трудовете на майор Живко Желев са лично дело на кандидата, с което доразвива съществуващата теория за информационните операции.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В представените публикации кандидатът е автор, личният му почерк и стил показват, че съдържанието им е дело на майор Живко Желев. Това доказва, че той е натрупал значителен опит в научноизследователската работа и може да разработва проблеми от военната наука.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Авторът е ползвал общо 83 броя литературни източници които са цитират коректно, в потвърждение на една или друга теза и почти винаги с личен коментар на автора.

7. Оценка за автореферата

Автореферата като обем и съдържание отговаря на изискванията посочени в нормативните документи. В труда са декларирани авторските претенции за научни и научно-приложни приноси, има и списък на публикациите на докторанта.

8. Критични бележки

В дисертационния труд има някои слабости.

Изобилстват редакционни, стилови и правописни грешки, има повторения , което показва, че работата не е прегледана от редактор.

Всичко това не оказва лошо влияние върху труда и не следва да се вземе под внимание.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение

Познавам майор Живко Желев от работат ни в катедрата. Той е един изключително дисциплиниран и последователен в подготовката си офицер.

10. Заключение

Дисертационния труд на майор Живко Желев е самостоятелно разработен, и представлява задълбочено научно изследване с научни и научно-приложни приноси и теоретико-практическа стойност. Резултатите показват мястото на информационите операции в ситемата от операции провеждани от ВС.

Авторефератът е отговаря на изискванията, има научни публикации по темата. Това ми дава основание да твърдя, че дисертационният труд на майор Живко Желев отговаря на изискванията на ЗРАС и ППЗРАС за придобиване на образователна и научна степен “Доктор” по научна

специалност „Организация и управление на въоръжените сили” – шифър 05.12.01, от научната област – 9 “Сигурност и отбрана” и професионално направление – 9.2. „Военно дело”.

11. Оценка на дисертационния труд

Трудът притежава научни и научно-приложни приноси, което ми дават пълно основание да дам положителна оценка на дисертационния труд.

21.07.2014 г.

РЕЦЕНЗЕНТ: .....